

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Aleše Roztočila a soudců Mgr. Tomáše Kocourka a JUDr. Jiřího Pally v právní věci žalobce: **T. V. H.**, zast. Mgr. Vratislavem Polkou, advokátem, se sídlem Vinohradská 22, Praha, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 11. 2022, č. j. OAM-164/LE-LE05-LE05-2021, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 4. 1. 2023, č. j. 4 Az 32/2022-27, o návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti,

t a k t o :

Kasační stížnosti žalobce **se přiznává** odkladný účinek spočívající v tom, že až do skončení řízení před Nejvyšším správním soudem se pozastavují účinky rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 4. 1. 2023, č. j. 4 Az 32/2022-27, a rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 11. 2022, č. j. OAM-164/LE-LE05-LE05-2021.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Podanou kasační stížností se žalobce (dále jen „stěžovatel“) domáhá zrušení v záhlaví označeného rozsudku městského soudu, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 11. 2022, č. j. OAM-164/LE-LE05-LE05-2021. Tímto rozhodnutím bylo rozhodnuto v řízení o udělení mezinárodní ochrany zahájeném na žádost žalobce podanou dne 26. 11. 2021 tak, že tato žádost byla s odkazem na § 10a písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), shledána nepřipustnou a řízení o udělení mezinárodní ochrany bylo dle § 25 písm. i) zákona o azylu zastaveno.

[2] Stěžovatel s kasační stížností spojil návrh na přiznání odkladného účinku. V jeho odůvodnění uvedl, že v situaci, v níž se nachází, může být institut odkladného účinku kasační stížnosti výhradním prostředkem, jak lze dosáhnout toho, aby případný úspěch kasační stížnosti nebyl pouze formální, ale i faktický. Stěžovatel totiž na základě rozhodnutí žalovaného bude v případě nepřiznání odkladného účinku kasační stížnosti čelit vydání do země původu, tedy do Vietnamu, k trestnímu stíhání, a to bez efektivní možnosti vrátit se do České republiky. Toto trestní stíhání stěžovatel označuje za zinscenované a motivované pomstou státních orgánů za jeho politické přesvědčení. Vydání stěžovatele k trestnímu stíhání by znamenalo devastaci dopad do jeho soukromého života a může ho vážně ohrozit na svobodě, zdraví a životě. Stěžovatel je přitom přesvědčen, že jeho žádost o mezinárodní ochranu je nutno posoudit věcně a nikoliv jako nepřipustnou,

zejména s ohledem na fakt, že soud jeho žádost zatím v minulosti nezkoumal. Přiznáním odkladného účinku přitom nehrozí státu žádná újma např. ve formě rušení veřejného pořádku, když je stěžovateli aktuálně omezena osobní svoboda vazbou.

[3] Žalovaný ve svém vyjádření k návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti uvedl, že ve správním řízení rozhodoval o již opakované žádosti stěžovatele o mezinárodní ochranu, přičemž stěžovatel ve své žádosti neuvedl žádné nové skutečnosti a navázal na logické rozpory ve svých dřívějších výpovědích. Žalovaný tedy dospěl k závěru, že stěžovateli žádné skutečné nebezpečí v zemi původu nehrozí, a na tento závěr ostatně navázal i městský soud. Dále žalovaný uvedl, že případné nepřiznání odkladného účinku nelze zaměňovat se správním vyhoštěním. Proto žalovaný navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnosti odkladný účinek nepřiznal.

[4] Kasační stížnost nemá v projednávané věci odkladný účinek, který by vyplýval ze zákona (§ 32 odst. 2 a 5 zákona o azylu). Nejvyšší správní soud ho však může přiznat, jsou-li kumulativně splněny tři základní předpoklady: 1) výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí musí pro stěžovatele znamenat újmu; 2) újma musí být pro stěžovatele nepoměrně větší, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám; 3) přiznání odkladného účinku nesmí být v rozporu s důležitým veřejným zájmem [§ 73 odst. 2 ve spojení s § 107 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“)]. Břemeno tvrzení a břemeno důkazní ohledně naplnění těchto podmínek nese stěžovatel. Pro přiznání odkladného účinku kasační stížnosti je tedy třeba, aby stěžovatel dostatečně konkrétně tvrdil, jakou újmu by pro něj právní následky rozhodnutí představovaly a z jakých konkrétních okolností či důkazů toto tvrzení dovozuje. Stěžovatel je také povinen prokázat, že újma vzniklá na jeho straně by byla nepoměrně větší než újma, která by přiznáním odkladného účinku vznikla jiným osobám (viz usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 16. 6. 2020, č. j. 8 Azs 339/2019-38).

[5] Nejvyšší správní soud se zabýval stěžovatelovým návrhem na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti a dospěl k závěru, že podmínky pro jeho přiznání jsou vzhledem k okolnostem projednávané věci splněny.

[6] V první řadě je třeba poukázat na vztah mezi řízením o udělení mezinárodní ochrany a řízením extradičním. Nejvyššímu správnímu soudu není známo, zda bylo extradiční řízení týkající se stěžovatele v období mezi vydáním rozsudku městského soudu a rozhodováním o návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti skončeno. V případě vydání stěžovatele do země původu k trestnímu stíhání by však nastaly účinky srovnatelné s těmi, které by byly způsobeny jeho prostým správním vyhoštěním. V obou případech by totiž stěžovatel vycestoval do země původu, čelil tam podle jeho tvrzení trestní represí státních orgánů a bylo by zamezeno tomu, aby případný stěžovatelův úspěch v řízení o kasační stížnosti měl z hlediska jeho faktických dopadů význam. Je to totiž právě řízení o kasační stížnosti, které může zvrátit dosavadní nepříznivé výsledky stěžovatelovy snahy získat mezinárodní ochranu, a právě v rámci tohoto řízení může Nejvyšší správní soud učinit právní závěry, které povedou k vydání meritorního rozhodnutí s patřičnými následky. Nepřiznáním odkladného účinku by byl otevřen procesní prostor pro případnou stěžovatelovu extradici nebo jeho správní vyhoštění, a tedy ke znemožnění vzniku těchto následků.

pokračování

[7] Ke vztahu extradičního a azylového řízení se vyslovil Ústavní soud v nálezu ze dne 18. 6. 2014, sp. zn. I. ÚS 2211/13, takto: „*Za situace, kdy zákon předpokládá, že řízení o udělení mezinárodní ochrany (azylu) i soudní řízení o přípustnosti vydání k trestnímu stíhání do ciziny (extradice) mohou být vedena současně, přičemž výsledek každého z nich může nezávisle na pořadí, v jakém tato řízení skončí, mít relevanci pro rozhodnutí ministra spravedlnosti o povolení vydání, nesmí být osobě, o jejíž vydání jde, upřena možnost, aby byla projednána její žádost o udělení mezinárodní ochrany. Pokud by ministr spravedlnosti povolil vydání ještě před skončením řízení o ní, učinil by jeho pokračování fakticky závislým na z hlediska této osoby nahodilé skutečnosti, zda dojde k realizaci vydání již v jeho průběhu, nebo až poté. Samotné Ministerstvo vnitra by tak v řadě případů mohlo prodlužováním řízení dosáhnout situace, kdy mu v důsledku vydání žadatele nezbyde, než řízení o jeho žádosti zastavit. Takovýto postup by přirozeně vedl k nerovnému postavení žadatelů o mezinárodní ochranu, aniž by k tomu existoval jakýkoliv legitimní důvod. Rovněž by mu bylo možné přiznat znaky svévole, v důsledku čehož by došlo nejen k porušení práva osoby, o jejíž vydání jde, na spravedlivý proces podle čl. 36 odst. 1 a 2 Listiny, nýbrž též k porušení čl. 43 Listiny, jímž se Česká republika zavázala přijímat a zabývat se žádostmi o udělení azylu z důvodu pronásledování za uplatňování politických práv a svobod (...). Tím, že k vydání napadeného rozhodnutí o povolení vydání stěžovatele došlo předtím, než bylo skončeno řízení o jeho žádosti o udělení mezinárodní ochrany, včetně případného soudního přezkumu, ministr spravedlnosti umožnil, aby byl stěžovatel v důsledku realizace vydání zbaven možnosti domáhat se účinným způsobem a za stejných podmínek projednání předmětné žádosti. Výsledek tohoto řízení byl přitom relevantní i ve vztahu k řízení o vydání, neboť vyhovění žádosti stěžovatele by ve smyslu § 393 písm. b) trestního řádu znemožnilo jeho vydání.*“ (shodně též např. nález ze dne 2. 4. 2019, sp. zn. III. ÚS 1924/18).

[8] Nejvyšší správní soud v usnesení ze dne 18. 8. 2011, č. j. 5 As 73/2011-100, vyslovil názor, že „*je sice pravdou, že k bezprostřednímu opuštění území ČR by mohl být stěžovatel donucen až v souvislosti s rozhodnutím o správním vyhoštění, nicméně tato skutečnost nemůže být podle názoru Nejvyššího správního soudu důvodem k zamítnutí návrhu na přiznání odkladného účinku. Jen stěží lze předpokládat, že cizinec má předejít případné nenahraditelné újmě tím, že bude vědomě porušovat zákon nelegálním pobytem na území ČR a vystavovat se riziku, že mu bude uděleno správní vyhoštění, s nímž je navíc vždy spojen zákaz pobytu v ČR na určitou dobu.*“

[9] Nejvyšší správní soud je tedy toho názoru, že újma, která by nepřiznáním odkladného účinku kasační stížnosti stěžovateli hrozila, spočívá primárně v potenciálním zamezení přístupu k efektivní ochraně jeho oprávněných zájmů. Orgány veřejné moci nemohou ponechat stěžovatele v situaci, kdy bude muset pouze spoléhat na to, že k extradici či správnímu vyhoštění nedojde dříve, než bude rozhodnuto o kasační stížnosti. Jak uvedl Ústavní soud ve stanovisku ze dne 13. 8. 2013, sp. zn. Pl. ÚS-st. 37/13: „*[ř]ízení o žádosti o udělení mezinárodní ochrany ztratí svůj význam, pokud je žadatel vydán do cizího státu ještě před jeho skončením, přičemž stejný závěr platí i ve vztahu k navazujícímu soudnímu přezkumu.*“ Za sekundární újmu by pak bylo možno považovat ty následky vyhoštění či extradice, které by v důsledku návratu do země původu přímo postihly stěžovatele. Tyto následky v podobě perzekuce ze strany státních orgánů země původu stěžovatel sice toliko tvrdí, přičemž pro svá tvrzení nepředložil žádné důkazy, Nejvyšší správní soud však musí

validitu těchto tvrzení posoudit až v rámci rozhodnutí o kasační stížnosti. Skutečnost, že je v zemi původu trestně stíhán, však z obsahu spisu nezpochybnitelně vyplývá, a tudíž je zřejmé, že vydáním stěžovatele do země původu nebo v důsledku jeho správního vyhoštění bude muset tomuto trestnímu stíhání čelit.

[10] Nejvyšší správní soud je rovněž toho názoru, že přiznáním odkladného účinku kasační stížnosti za stávajících okolností nedojde k ohrožení žádného důležitého veřejného zájmu. Povinnost tvrdit a doložit, že by přiznání odkladného účinku bylo v rozporu s důležitým veřejným zájmem, stíhá primárně žalovaného, jenž k této otázce ve svém vyjádření k návrhu nic neuvedl. Ze soudního spisu nicméně vyplývá, že stěžovateli byl uložen českými soudy trest odnětí svobody v délce 9 let a trest vyhoštění na dobu 10 let za drogovou trestnou činnost, přičemž v současnosti je trestně stíhán za trestný čin loupeže, vydírání a výtržnictví. Jelikož se ovšem stěžovatel momentálně nachází ve vazební věznici, je vyloučeno, že by mohl například ohrozit veřejný pořádek další nelegální činností. Po dobu trvání vazby či výkonu trestu odnětí svobody tedy nemůže žádná reálná újma na veřejných zájmech fakticky vzniknout. Pokud v tomto ohledu dojde v budoucnu ke změně rozhodných skutečností, nic nebrání žalovanému, aby podle § 73 odst. 5 s. ř. s. navrhl zrušit usnesení o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

[11] Z obdobných důvodů je možné usoudit, že přiznáním odkladného účinku nedojde k žádné újmě na právech jiných osob. Ze spisového materiálu hrozba vzniku jakékoli újmy jiným osobám totiž nevyplývá. Jak již Nejvyšší správní soud navíc uvedl výše, skutečnost, že je stěžovatel momentálně omezen na svobodě, vznik újmy jiným osobám fakticky vylučuje.

[12] K argumentům žalovaného uplatněným v jeho vyjádření k návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti Nejvyšší správní soud uvádí, že směřují k meritu věci, tedy důvodům nepřipustnosti žádosti o mezinárodní ochranu. Překračují tak rámec, v němž je zkoumán návrh na přiznání odkladného účinku. Je pravdou, že nepřiznání odkladného účinku nelze zaměňovat s institutem správního vyhoštění, Nejvyšší správní soud však znovu odkazuje na závěry vyslovené v usnesení ze dne 18. 8. 2011, č. j. 5 As 73/2011-100, ze kterého vyplývá, že tato skutečnost důvodem zamítnutí návrhu být nemůže.

[13] Nejvyšší správní soud ve výroku tohoto usnesení stanovil, že odkladný účinek kasační stížnosti se vztahuje jak na účinky rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 4. 1. 2023, č. j. 4 Az 32/2022-27 (městský soud o návrhu na přiznání odkladného účinku žalobě nerozhodoval, neboť rozhodl rovnou o žalobě), tak na rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 11. 2022, č. j. OAM-164/LE-LE05-LE05-2021.

[14] Závěrem Nejvyšší správní soud připomíná, že usnesení o přiznání či nepřiznání odkladného účinku kasační stížnosti lze považovat pouze za rozhodnutí předběžné povahy a nelze na jeho základě předjímat, jak bude rozhodnuto o kasační stížnosti samotné.

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

pokračování

V Brně dne 23. února 2023

Mgr. Aleš Roztočil
předseda senátu